PALEOZOICKÁ KLASTIKA U BOROTIC VÝCHODNĚ OD ZNOJMA
PALEOZOIC CLASTIC SEDIMENTS NEAR BOROTICE EAST OF ZNOJMO

(34-11 Znojmo)

Lubomír Maštera

Moravian Paleozoic, Lower Devonian?, Old Red, Conglomerates, Sandstones

V roce 1988 obnažil hydrogeologický vrt Borotice HV-604 14 km v. od Znojma pod 101 m terciérních sedimentů 29 m šedozelených klastik. Jejich bázi však nezastihl. Převládají v nich strukturně a mineralogicky nezralé pískovce s příměsí štěrčíkové frakce. Výraznější akumulaci zaznamenala v intervalu 116,3-117,7 m ve slepencovém horizontu s četnými, až 8 cm velkými valouny. Vedlejšími sedimenty v klastikách jsou jemnozrnné pískovce až písčité jílovce s lasturnatou dělitelností. Netříděné a nezvrstvené sedimenty v intervalech 110,6-117,1 m a pod 124,6 m jsou ve zbývající metráži vystřídány často i negativně rytmicky gradačně zvrstvenými pískovci, případně decimetrovými sekvencemi symetricky nebo asymetricky zvrstvených či jemnozrnných pískovců se šlírovitými jílovci s ojedinělou bioturbací. Ostrá i rozmyvová rozhraní sekvencí, ale bez mezivrstevních spár, se uklánějí pod úhlem 10°, výjimečně 30°. Všechny litologické typy jsou obohaceny ploše uspořádanými šupinami chloritizovaného klastického biotitu. Ve spodním intervalu se zračí zvýšená karbonatizace.

Jílovce s příměsí velmi jemného písku až prachu a chloritizovaného biotitu tvoří jílové minerály podléhající autigenní přeměně na chlorit. Strukturně zralé a zejména nezralé pískovce jsou drobami blížícími se občas až litickým arkózám. Matrix tvoří prachovitá a jílovitá frakce obohacená klastickými chloritizovanými biotity, občas kalcitovým tmelem. Písková frakce pochází především z krystalinika, jež mělo charakter především ortorulový, doplněný odynamometamorfované plutonity. Podřízenými zdroji byly kvarcity, ruly-fylity, falzity, vápence a synsedimentární horniny. Tomu odpovídá i zirkon-apatit-rutilová asociace akcesorických minerálů s relikty granátů a doprovodným turmalínem, chloritizovaným biotitem obohaceným sagenitem a leukoxenem. Studium štěrčíkové frakce a středně zrnitých valounů dovolilo petrograficky více charakterizovat zdrojové krystalinikum. Zejména jde o ortoruly připomínající gföhlské ruly postižené retrogradní metamorfózou, projevující se intenzivní chloritizací, ev. sagenitizací biotitu a granátu. Tvoří nejen spolu s dynamometamorfovanými granitoidy a dioritoidy více než 70 % štěrčíkové a pískové frakce, ale téměř všechny hrubší valouny.

Strukturně texturní znaky klastik nasvědčují vzniku z nasycených toků až zrnotoků v zóně přechodu z aluviálního kužele do vnitřního vějíře delty, kde v silně alkalickém vodním prostředí docházelo k autigenní přeměně jílových minerálů na převládající chlorit. Nezralý materiál krátce transportovaný pochází z povrchu bez vegetace, podrobeného větrání v aridním klimatu. K jeho rozmnožení přispíval částečně i kanibalismus v sedimentačním prostředí, o čemž svědčí útržky synsedimentárních hornin a klasty vápenců.

Litologické vlastnosti klastik u Borotic dovolují je přirovnávat k bazálním členům klastik namuru A z vrtu Němčičky 2 nebo k bazálním devonským klastikům z vrtu Měnín 1. Rozdíly a odlišnosti však neumožňují přímé srovnání s některými z nich. Přikláním se však více k podobnosti s bazálními devonskými klastiky.

Český geologický ústav, Leitnerova 22, 602 00 Brno

ZPRÁVA O VÝZKUMU ICHNOFOSILIÍ VE STŘEDOČESKÉM KAMBRIU
RESEARCH OF ICHNOFOSSILS IN THE CAMBRIAN OF CENTRAL BOHEMIA

(12-32 Zdice, 12-43 Dobříš)

Radek Mikuláš

Trace fossils, Middle Cambrian, Barrandian area

Ichnologický výzkum středočeského kambria je ve stadiu získávání reprezentativního materiálu a výsledky nebyly dosud publikovány. První fáze mořské transgrese v brdské oblasti je dokumentována nálezy ichnofosilií *Diplocrate-*